LEPIDOPTEROLOGISKE MEDDELELSER FRA DET SÖNDENFJELDSKE NORGE.

AF

J. SPARRE SCHNEIDER.

I årenes löb er der fra forskjelligt hold tilflydt mig endel faunistisk materiale vedkommende forekomsten af endel sjeldnere *Lepidoptera* i det sönden(östen-)fjeldske Norge, som jeg her har forsögt at samle til en liden opsats; det er jo ret sparsomme meddelelser, som nu i en række af år fra de norske entomologer har fundet veien til dette tidsskrifts spalter. Lidt af dette materiale har jeg samlet selv, endel har jeg leilighedsvis fået fra mine sydlige kolleger, hvortil kommer nogle optegnelser, som jeg for 2 år siden gjorde fra en liden samling, der af min yngste broder ANDR. SCHNEIDER var bragt sammen fra trakten omkring Moss, og som indeholdt en række interessante for Smålenene nye arter.

I. **Om 4 for Norges fauna nye Heterocera.**

Ammoconia cæcimacula S. V. I fölge meddelelse fra statsentomolog W. M. SCHÖYEN fik han i september 1899 et eksplr. ude på Nordstrand ved Kristiania; det fandtes i et af de i haven udhængte fangglas. Fundet var ikke så uventet endda, da *cæcimacula* jo er adskillig udbredt i det sydlige Sverige helt op til Stockholm.

Miana (*Hadena*) *literosa* Hw. Af hr. overlærer A. ULLMANN har jeg fået et meget vakkert eksplr. (♂) fanget ved Drö-

bak. Det stemmer aldeles med et ungarsk individ af den typiske form. I Sverige er denne art, mig bekjendt, kun observeret på Öland samt ved Stockholm.

Caradrina selini B. Også for denne art har jeg at takke hr. ULLMANN, som har sendt mig et fint haneksplr. fanget ved Kragerö 15 juni 1893. Det er meget mörkere end vore 2 russiske hunindivider, men er dog en sikker *selini*. I Sverige kun bemærket ved Stockholm samt i Upland (LAMPA), men AURIVILLIUS antager (Nordens Fjärilar p. 155) at disse opgaver delvis beror på forveksling med *grisea* Ev.

Ephyra (*Zonosoma*) *orbicularia* HB. Hos min broder så jeg et ganske friskt eksplr. blandt hans indsamlinger fra Moss. For Sveriges vedkommende opgives den i Sv. LAMPAS fortegnelse af 1885 at forekomme fra Småland til Upland.

II. Nye findesteder for sjeldnere arter.

Lycæna orion PALL. Samlet i flere eksplr. på Boröen ude i skjærgården ved Tvedestrand, hvor den synes at være temmelig almindelig (ULLMANN). Hos de skandinaviske individer, jeg har seet, har det blå på vingernes overside en langt större udstrækning end på mellemeuropæiske eksplr., hvad der gjælder begge kjön. Det samme forhold vil man finde hos hunnen af de fleste af vore *Lycæner*, at det blå tiltager med den nordlige bredde.

Vanessa io L. Burde egentlig have paraderet blandt de for faunaen nye arter. Den blev nemlig optaget i SIEBKES »Enumeratio» efter opgave af dr. WOCKE, som i sin reiseberetning fra Dovre (Stettiner Ent. Zeitung 1864, p. 173) siger: »*Vanessa urticæ*, *io* und *antiopa* flogen Ende Mai in überwinterten Exemplaren nicht selten bei Sigstadt und in Gudbrandsdalen». Denne observation var jo höist påfaldende, da endnu aldrig nogen norsk entomolog havde truffet *io* hos os, og på forespörgsel har da dr. WOCKE også erklæret for kollega SCHÖYEN, at han intet eksplr. havde fanget, men blot troede at have seet den; *io* er derfor heller ikke optaget i SCHÖYENS nye generalfortegnelse af 1893[1].

[1] »Fortegnelse over Norges Lepidoptera», Kristiania Vidensk. Selsk. Forhandl. 1893, no. 13.

Såmeget interessantere er det derfor nu at kunne skaffe *io* sikker norsk borgerret, og findestedet er Risör, som også er den eneste norske lokalitet for *Vanessa polychloros*. Efter meddelelse fra hr. overlærer WARLOE er *io* ganske almindelig omkring Risör, og en begyndende samler har i sommer klækket en hel række eksemplarer, hvoraf et velvilligst er bleven overladt vort museum. Det er påfaldende lidet og mörkere end typiske individer fra Sverige og Tyskland. Man skal neppe finde et mere eklatant eksempel på, hvor yderst lokal selv en med stor flyveevne udrustet art kan holde sig, og beviser noksom, hvor langsomt man må tænke sig, at de fleste insekter under normale omstændigheder rykker frem under sin udbredelse, selv hvor alle betingelser for en rask spredning måtte synes at være tilstede. Thi næringsplanten, *Urtica*, vokser jo overalt, og *io* går i Sverige helt op til Stockholm. Jeg anser *io* for en såkaldt »subatlantisk» form, som i en forholdsvis sen periode, sammen med *V. polychloros* L., *Satyrus alcyone* SCHIFF., *Acronycta cuspis* HB., *Agrotis linogrisea* SCHIFF., *Grammesia trigrammica* HUFN., *Amphipyra perflua* F., *Perconia strigillaria* HB. og flere for den sydöstlige kyst eiendommelige arter, må tænkes indvandrede i et geologisk tidsrum, da der var en landforbindelse mellem Skandinavien og den nordtyske slette, i det jeg kun for ganske enkelte tilfælde kan tro på en tilfældig fart over havet, således som jo mange tænker sig f. eks. også de engelske elementer at være indkomne på vor vestkyst.

Satyrus alcyone SCHIFF. Næst *Argynnis improba* BUTL. er *Satyrus alcyone* ubetinget den interessanteste norske dagsommerfugl, og det er mig derfor en fornöielse til de tidligere kjendte lokaliteter atter at kunne föie nogle nye. Den blev först funden ved Kragerö i juni 1835 af kateket J. BERG, senere er den samlet på Hovdefjeld i Nedenes i 1874 og 75, i sidstnævnte år også ved Næs Værk i samme amt. Så har myntmester MÜNSTER fundet den i Hiterdal i Telemarken juli 1881, og i slutningen af juli og begyndelsen af august 1887 har overlærer ULLMANN fanget den både på Hestkjennuten ved Kragerö og i Vrådal i Telemarken. Den synes således at være udbredt over en större del af Bratsberg og Nedenes, både ved kysten og inde i fjeldbygderne, men den er lokal og kræsen med hensyn til flyve-

pladse, der må være tört og varmt og rigeligt med snaufjeld at sole sig på.

Det eneste norske eksplr., vi besidder, af mig selv fanget på Hovdefjeld 24 juli 1875, er en liden hun med 48 mm. vingefang, på oversiden neppe forskjellig fra mellemeuropæiske stykker, men bagvingernes underside er som hos vore norske *Satyrus semele* meget mörkere, idet grundfarven er et næsten rent sort, som ganske dækker de fine siksaklinier. Her foreligger ganske sikkert en ret udpræget klimatrace, men da jeg ikke har materiale nok og desuden har aversion mod at skabe nye navne, kan vor *alcyone* indtil videre lades uden suffix. Derimod skal jeg få lov at gjöre opmærksom på en inkurie i STAUDINGERS nye katalog: Skjönt *alcyone* allerede i 4 publikationer, som alle har været udgiveren i hænde, har været annonceret som norsk, har det dog ikke lykkedes os at få den ind, det heder fremdeles som i udgaven af 1871: »Europa *c.* et *m.*» Dette er forresten ikke noget enestående tilfælde, og jeg kunde nok have lyst til ved given leilighed at fremkomme med en revision til bedste for den skand. halvöes Lepidopterfauna.

Coenonympha arcania L. Medens denne art i Sverige har en ganske jevn udbredelse i de sydligste og mellemste landskaber, er dens forekomst hos os indskrænket til det sydöstlige hjörne af Smålenene, hvorved dog er at bemærke, at denne landsdel endnu er overordentlig lidet undersögt. Den er förstfunden ved Fredrikstad af dr. PRINTZ (eksplr. i univ. museet), senere har afdöde overretssagförer GRIMSGAARD i Sarpsborg, som var en ivrig samler, taget hannen i Knardal ved Fredrikshald 2 juli 1868. I fölge meddelelse fra SCHÖYEN flöi den i betydeligt antal i Tistedalen ved Fredrikshald i juni 1888, derimod ganske sparsomt sammesteds i 1889. Vi besidder 3 hanner og 1 hun fra Tistedalen samlede af konservator H. KIÆR i 1889; deraf viser kun hunnen spor af ocel på forvingernes overside, hannerne er aldeles uden öienplet, et forhold, som forövrigt er meget variabelt hos *arcania*. De norske eksplr. er ret små, men frembyder ellers ingen forskjel fra vore talrige svenske og tyske individer.

Agrotis rubi VIEW. I SCHÖYENS generalliste er ingen lokalitet opfört for *rubi* men kun for v. *florida* SCHMIDT, som han

fandt i Snåsen i 1884. Den typiske *rubi* er imidlertid også et norsk insekt, idet jeg endnu i vor samling opbevarer et ganske godt haneksplr, taget på St. Hanshaugen ved Kristiania 29 juni 1876. Såvidt mindes blev der fanget et til, men da dette var mindre godt, er det senere bleven udrangeret. Disse eksplr. har jeg omtalt ved en tidligere anledning[1] men feilagtigt bestemte som *Agrotis festiva* Hb., så de först nu efter 25 års forlöb er bleven rettelig vurderede. Det i behold værende stykke stemmer vel med tyske individer i vor samling. Hvorvidt *florida* kun er en större race eller en distinkt art, kan endnu være tvivl underkastet. Som ovenfor nævnt, var den kun kjendt i et enkelt stykke fra det indre af Trondhjemsfjorden, og man kan derfor tænke sig min overraskelse, da jeg i juli forrige år fik udklækket et pragtpar af larver, som jeg om våren havde taget på Herö i Nordland (66°) og opfödt med Gramineer. Jeg skal ved en senere anledning nærmere omtale disse arktiske *florida*.

Dianthoecia carpophaga Bkh. Taget i et enkelt eksplr. på Kongsberg af hr. myntmester Th. Münster. Ny for Buskeruds amt; den er nu i alt kjendt fra 7 af de sydligste amter, vestligst observeret i Nedenes.

Hadena illyrica Fr. Af dette sjeldne natfly har jeg fra overlærer Ullmann modtaget et meget vakkert hunindivid fanget ved Kragerö 15 juni 1893. Den var tidligere kun observeret i Nedenes og Odalen.

Dipterygia scabriuscula L. Et huneksplr. taget på Kongsberg har jeg fået af Münster; en han fra Kragerö (17 juni 1893) er skjænket os af Ullmann. Ny for Buskerud men tidligere noteret fra Bratsberg; i alt kjendt fra 6 af de sydlige amter, nordligst ved Kristiania. Den er overalt kun funden meget enkeltvis.

Caradrina alsines Brhm. Af overlærer Ullmann er et huneksplr. samlet ved Kragerö 29 juni 1890. Ny for Bratsberg, tidligere bemærket i 5 af de sydligere og östlige amter, vestenfor fjeldryggen alene i Romsdals amt.

Caradrina Menetriesii Kretschm. Denne sjeldne art, som tidligere kun var funden af Schöyen i Gudbrandsdalen, tör være

[1] »St. Hanshaugen, et lep. minde fra Kristiania», Entom. Tidskr. 1890.

adskillig udbredt i de höiere liggende indlandstrakter i det sydöstlige Norge. Ved et besög hos myntmester MÜNSTER for 2 år siden fik jeg af ham blandt nogle andre ved Kongsberg samlede natsommerfugle også 2 særdeles vakre eksplr. af denne raritet, nöie stemmende med vore 2 andre stykker, hvoraf det ene er fanget i Bæverdalen i Jotunheimen 4 august 1885 af SCHÖYEN, det andet fra russisk Karelen stammer fra TENGSTRÖM. Har tidligere været anseet for en varietet af *qvadripunctata* F., men er nu anerkjendt som en fra denne vel adskilt art, så STAUDINGER og REBEL i den nye store katalog indskyder ikke mindre end 6 arter mellem dem. Dens udbredelse er meget vidstrækt i veststöstlig retning og omfatter foruden det sydlige og mellemste Skandinavien og Finland også det sydöstlige Sibirien lige til Amur, og herfra tör den vel have sit udspring sammen med en vældig hær af andre europæiske *Lepidoptera*, som uden tvivl er indvandrere til os fra Central-Asien.

Orthosia litura L. Vi besidder et meget mörkt eksplr. (♀), som af overlærer ULLMANN er fanget ved Kragerö 20 august 1893 og velvilligt overladt vort museum. Endnu kun observeret i 4 amter, nordligst ved Bergen (60° 23'), og meget enkeltvis, oftest samlet omkring Kristiania.

Orrhodia vaccinii L. Også denne art skylder vi hr. ULLMANN, som har sendt os et eksplr. fanget ved Dröbak. Den var tidligere kun iagttaget ved Kristiania, men er nu senest (våren 1900) også påvist ved Bergen af lærer LIE-PETTERSEN[1].

Brachionycha nubeculosa ESP. Et udmærket vakkert og stort hunindivid, aldeles stemmende med tyske eksplr. er af hr. MÜNSTER taget på Kongsberg og overladt vor samling. Ny for Buskerud amt, tidligere kun som en stor sjeldenhed iagttaget omkring Kristiania, i Nedenes, samt nordligst ved Trondhjem af SCHILDE i 1879.

Dasypolia templi THB. Ligeledes i et enkelt individ (♂) taget på Kongsberg af hr. MÜNSTER og skjænket til Tromsö museum. Ny for Buskerud, tidligere bemærket i 4 amter östen- og vestenfjelds.

Bapta temerata HB. Et enkelt afflöiet eksplr. er af over-

[1] SPARRE SCHNEIDER, Coleoptera og Lepidoptera ved Bergen og i nærmeste omegn. Bergens Mus. Aarbog 1901, no. 1, p. 168.

lærer ULLMANN taget ved Kragerö. I SCHÖYENS fortegnelse opföres den kun fra Akershus samt Jarlsberg og Laurvik; den hörer til vore sjeldneste målere.

Parconia strigillaria HB. Fra samme kilde besidder vi et hanindivid fanget ved Kragerö 13 juni 1893. Det nærmer sig stærkt *ab. grisearia* STGR., således som vi har den fra Lifland og Erzgebirge. Hidtil kun samlet af mig i Nedenes i 2 huneksplr. i 1872 og 73 samt af SCHÖYEN ved Mandal i juni 1882 (♂).

Lobophora viretata HB. Ligeledes af hr. ULLMANN taget ved Kragerö i et noget afflöiet eksplr. 15 juni 1893. Forövrigt kun som en stor sjeldenhed iagttaget i Akershus, Buskerud og Hedemarkens amter.

Larentia (Cidaria) firmata HB. Sammen med et eksplr. af *L. variata* SCHIFF. v. *obeliscata* HB. fik jeg for nogle år siden af overlærer ULLMANN et hunindivid af den skuffende lige men yderst sjeldne *firmata* HB. taget ved Kragerö i 1893. Den var tidligere kun funden ved Kristiania af SIEBKE, i Sverige er den ligeledes overordentlig sjelden og, mig bekjendt, kun iagttaget ved Stockholm af afdöde lektor THEDENIUS.

Larentia (Cidaria) badiata HB. I mai 1899 fangede jeg et nyklækket haneksplr. ved Slemdal i Vestre Aker ved Kristiania. Det er det förste og hidtil eneste norske eksplr., jeg har eiet af denne art, som forövrigt kun for mange år tilbage er samlet i den botaniske have af SIEBKE.

Psammotis pulveralis HB. På samme lokalitet som under foregående nævnt fandt jeg 2 friske eksplr. i juni 1899 på en noget fugtig eng. For 25 år siden tog jeg den også i Vestre Aker men nærmere byen, nemlig på St. Hanshaugen, men udenfor hovedstadens omegn er *pulveralis* endnu ikke observeret nogetsteds hos os.

Fölgende mindre almindelige arter noterede jeg af min broders samling. De opgaves alle at være samlede omkring Moss.

Thecla w-album KN. Ny for Smålenene, tidligere kun iagttaget i Akershus og Bratsbergs amter.

Lycæna cyllarus Rott. En række eksplr., hunnerne alle med helt blå overside og således betydeligt afvigende fra den mellemeuropæiske *cyllarus*, men uheldigvis har jeg ikke nu anledning til nærmere at undersöge denne påfaldende klimatrace.

Pararge megæra L. Ikke tidligere bemærket på Kristianiafjordens östside, ligesom den tidligere kun var kjendt fra 4 af de sydligste amter; mest udbredt og hyppigst synes den at være i Nedenes.

Macroglossa stellatarum L. Har også för været opfört fra Smålenene.

Stilpnotia (*Leucoma*) *salicis* L. Ligeså.

Trichiura (*Bombyx*) *cratægi* L. Ny for amtet. Kun lidet observeret i det sydlige Norge, derimod meget udbredt i Tromsö stift, hvor den kun optræder i sit mörke klædebon som *v. ariæ* Hb.

Agrotis baja F. Meget udbredt men ikke tidligere noteret fra Smålenene.

Agrotis cuprea Hb. Som under foregående art bemærket.

Agrotis putris L. En af vore störste rariteter, idet den tidligere kun i et enkelt eksplr. var taget ved Sarpsborg af sagförer Grimsgaard.

Agrotis corticea Hb. Ikke tidligere iagttaget på Kristianiafjordens östside.

Agrotis vestigialis Rott. Hidtil kun som en stor sjeldenhed samlet ved Drivstuen på Dovre samt vid Röisheim i Bæverdalen i Jotunheimen 4 august 1885 af Schöyen.

Agrotis obelisca Hb. Flere vakre eksplr. af den typiske *obelisca*. Jeg besidder et par taget i Vestre Aker ved Kristiania i august 1876, men om udbredelsen forövrigt kan der ikke siges noget med sikkerhed, då Schöyen i sin generalliste opförer den som varietet under *A. tritici* L. med fölgende udbredelse for denne: Akershus, Kristian og Söndre Bergenhus. Norske eksplr. af *tritici* har jeg neppe seet. Forövrigt opretholdes *obelisca* af de fleste autores som *bona species*, og i Staudingers nye katalog er der endog fundet plads til hele 9 arter mellem *obelisca* og *tritici!*

Dianthoecia albimacula Bkh. Også tidligere kjendt fra Smålenene, forövrigt er den kun iakttaget ved Kristiania men meget sparsomt.

Polia polymita L. Ny for Smålenene. Omkring Kristiania sees den enkelte år i större antal, navnlig har jeg samlet den i mængde i den botaniske have, forövrigt kun kjendt fra Jarlsberg og Laurvik, Bratsberg samt Nedenes.

Hadena gemmea Tr. Tidligere kun iagttaget i Akershus og Kristians amter, overalt som en sjeldenhed.

Hadena furva Hb. Også tidligere opfört fra amtet. Meget udbredt men som oftest ganske enkeltvis.

Pachnobia rubricosa F. Som under föregående bemærket.

Xylina socia Rott. Ny for Smålenene, tidligere observeret i Akershus, Jarlsberg og Laurvik samt Nedenes.

Rusina umbratica Goeze. Ligeledes ny for amtet. Udbredt op til Romsdals amt, men overalt kun bemærket som en sjeldenhed.

Catocala fraxini L. Var hidtil kun kjendt fra Akershus og Nedenes amter.

Catocala nupta L. Som ved foregående bemærket. Ved en forglemmelse er *nupta* udfaldt af Schöyens generalfortegnelse.

Abraxas grossulariata L. Klækket i stort antal. Også tidligere noteret fra amtet, men den er ikke funden hverken ved Kristiania eller nogetsteds i indlandsbygderne. Dens udbredelse strækker sig forövrigt i sammenhæng fra Jarlsberg og Laurvik til Söndre Bergenhus, og den store stikkelsbærmåler dokumenterer sig således som et ægte (sub)atlantisk insekt.

Selenia lunaria Schiff. Ny for amtet og forövrigt kun som en stor sjeldenhed bemærket omkring Kristiania, i Nedenes samt på Söndmöre (Ström i midten af det 18de årh.).

Hygrochroa syringaria L. En af vore sjeldneste sommerfugle, som tidligere kun var iagttaget ved Kristiania.

Crocallis elinguaria L. Ny for amtet. Meget sporadisk i 6 amter, både östen- og vestenfjelds; selv har jeg aldrig fundet denne art.

Angerona prunaria L. Ligeledes ikke tidligere observeret på Kristianiafjordens östside. Udbredt i det sydlige Norge op til 61° 35′.

Lythria purpuraria L. Også för noteret fra Smålenene. Yderst sporadisk i 5 amter, nordligst i Romsdals amt til 62° 8′. Hvor den findes, pleier den at optræde i större antal; mig er den aldrig kommen for öie.

Larentia (Cidaria) cambrica CURT. Ny for amtet. Udbredt til over polarkredsen.

Larentia (Cidaria) nigrofasciaria GOEZE. Ligeledes ny for Smålenene. Hidtil kun som en raritet samlet omkring Kristiania, i Nedenes samt i det indre af Trondhjemsfjorden.

III. Om 2 klimatracer af norske sommerfugle.

Coenonympha hero L. *var. stolida* SCHILDE. Det er SCHILDE, som i »Entomolog. Nachrichten» for 1885 p. 171, först gjör opmærksom på denne form af *hero* fra nordgrænsen for dens forekomst, senere er den beskreven af prof. AURIVILLIUS i »Nordens Fjärilar» p. 35, og i den nye udgave af STAUDINGERS katalog betegnes den som *v. (ab.?)*. Alle 3 kilder angiver som patria »*Suecia c.*». Da jeg er i besiddelse af et ganske godt materiale af *v. stolida*, skal jeg få lov at fremkomme med nogle supplerende bemærkninger.

Af de foreliggende 9 typiske ekspl. af *hero* (7 ♂, 2 ♀) fra forskjellige kanter af Tyskland viser flere hanner fra Thüringen en svag antydning til det hvide bånd på fremvingernes underside, som især udmærker *v. stolida*, medens båndet på bagvingerne er af den typiske smalhed. Fra omegnen af Kristiania har vi 8 ♂ og 5 ♀, fra Skåne (Stehag) 4 ♂ og 3 ♀, som alle er udprægede *stolida*; typiske *hero* fra den skandinaviske halvö har jeg aldrig seet og betvivler, at den i detheletaget forekommer her, da allerede de skånske individer optræder som *stolida*. Der bemærkes adskillig individuel variation ligesom hos *hero*, i det ocellen i spidsen af forvingerne snart er tilstede på begge sider, snart kun på undersiden, eller også mangler den helt på begge sider, ligesom undersiden viser betydelig forskjel i farvetonen, men hos alle er det hvide tværbånd på forvingernes underside mere eller mindre udviklet, og nanvlig har de alle det hvide tværbånd på bagvingerne meget bredt, hvad jeg næsten skulde anse for det mest udmærkende kjendelegn for *stolida*. SCHILDE kalder den »eine kleinere dunklere *Hero*-Form», men hverken i störrelse eller oversidens farve ser jeg nogen forskjel mellem *hero* og *v. stolida*, den sidste har gjennemgående mindre

oceller på bagvingernes oversid e, og på etpar af de norske eksplr. forsvinder de næsten ganske.

Efter dette kan altså spörgsmålstegnet hos STAUDINGER trygt stryges, *stolida* er ingen aberration men en meget udpræget lokalrace, som hidtil kun er bemærket i Sverige og Norge. Den typiske *hero* udgår altså indtil videre fra den skandinaviske halvö, medens det ved *v. stolida* istedetfor »Suecia c.», bör hede: »Suecia m. et c., Norvegia m.», om man tillader os at være så subtile i vore politeske distinktioner!

Acronycta menyanthidis VIEW. *v.* (*ab.*) *suffusa* TUTT. Skjönt meget utbredt i det sydlige og centrale Norge östenfor fjeldryggen og endog iagttaget på etpar punkter i Finmarkens amt, har *menyanthidis* hidtil været at anse for et ganske sjeldent natfly, og der foreligger forholdsvis meget få observationer over dens forekomst inden fædrelandets grænser. SIEBKE opförer den i »Enumeratio» fra Kristiania og Grue i Solör, d:r WOCKE fangede et eksplr. i Alten og et andet på Dovre, SCHÖYEN så den i 1878 både i Alten og Porsanger, og selv fandt jeg omkring Næs Værk i Nedenes flere larver, som det dog ikke lykkedes at få udklækket. Et ekspir., som min yngste broder tog i Vestre Aker for en snes år tilbage, har jeg nævnt i min lille opsats over »St. Hanshaugens» *Lepidoptera*. Dette er da alle data, som hidtil er bleven publicerede. Efterhånden har der dog samlet sig mere materiale. I fölge meddelelse fra min ven statsentomologen har han i 1885 fundet den såvel i Söndre Odalen (25 juni) som i Nordmarken ved Kristiania (5 juli), i afdöde sogneprest SANDBERGS samling, som blev erhvervet af Tromsö museum, var der 3 hunner fra Valders, alle klækkede, og selv fik jeg i august 1896 på Sandvandsstöilen i Fyrusdal (c. 1,000 m. o. h.) 2 fuldvoksne larver, som straks forpuppede sig og leverede 2 pragteksplr. (♀♀) 23 april og 4 mai fölgende vår. Efter dette tror jeg, man skulde kunne forskaffe sig *menyanthidis* i större antal, om man sögte larven på de rette lokaliteter.

Om det i Alten fangede stykke siger d:r WOCKE: »Es variirt von den deutschen Exemplaren durch eine etwas trübere graue Färbung», om Dovre-exemplaret derimod: »Es ist lange nicht so dunkelgrau als mein in Finmarken gefangenes Stück, nur wie die dunkelsten Berliner.» Dette sidste har altså nærmest tilhört den

typiske form, medens det förste vistnok går ind under *v. suffusa* TUTT., i förste udgave af STAUDINGERS katalog benævnt *ab. salicis* CURT., hvilken benævnelse i den sidste udgave er henfört til den engelske mörke race af *rumicis* L. Det ved Kristiania fundne stykke, som tidligere var i min besiddelse, erindres med bestemthed som en lys typisk *menyanthidis*, men hvilket udseende de af SIEBKE og SCHÖYEN fundne stykker har havt, er mig ubekjendt. De 3 eksplr. fra Valders og navnlig de 2 fra Fyrusdal, alle som nævnt hunner, udmærker sig ved en mörk blågrå farvetone, men endnu mere påfaldende er de 2 telemarkingers betydelige störrelse, i det det ene eksplr. måler 43 mm. mod 39 hos det största af vore 9 tyske individer, og endnu adskillig större var det andet, som vi har overladt hr MAX WISKOTT i Breslau. Disse store og mörke eksplr. kommer vel de nærmest til at gå ind under ab. (*v.*) *suffusa*, som i fjeldtrakterne optræder som en udpræget klimatrace, medens i de lavere liggende trakter vistnok alle overgange vil være at finde.

Jeg er fremkommen med denne vidlöftige bemærkning om *menyanthidis* for at henlede entomologernes opmærksomhed på vor sörgeligt forsömte höifjeldsfauna, som eier uudtömmelige rigdomme af sjeldne arter og interessante klimatracer, og som jeg skulde önske at kunne vie resten af mit livsverke, om ikke »*fauna arctica*» havde bundet mig med ulöselige lænker!

Tromsö i december 1901.